

ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Η ΑΡΡΩΣΤΗ

Του Ι. ΣΤΟΓΙΑΝΕΣΚΟΥ

[Μαζύ με το τουρκικόν διήγημα του Έσσατ Μαχμούτ «Δύο άδελφές», σως δίδομεν σήμερον και το κάτοπι του Ρουμανικού συγγραφέως Ι. Στογιανέσκου. Το «Μπουκέτο» είναι εύτυχες δυνάμειον να προσφέρει εκάστοτε δάγματα φιλολογικής κινήσεως των γειτονικών βαλκανικών κρατών.

Στό χωριό Κοιτροσιάνι ο χωριάτης Δημητράσκου στεκότανε όρθιος μπροστά στον γιατρό και στό κρεβάτι της μάννας του πούταν βαρειά άρρωστη. Η γρηά κύτταζε τους δύο άνδρας και τους άκουγε πού κουβεντιάζανε. Ψυχομαχούσε, μά δέν την ένοιωσε, άν ή ζωή της ήταν στό τέλος, γιατί ελχε φθάσει στό ένεννητα δύο χρόνια.

«Ο γιατρός άρχισε να φωνάζη : — Δημητράσκου, δέν μπορείς ν' άφίσης την μάννα σου μονάχη στό χάλια πού βρισκεται γιατί από στιγμή σε στιγμή μπορεί να τελειώση !

Κ' ο χωριάτης λυπημένος άπαντούσε. — Πολύ καλά μά είνε άνάγη να κουβαλήσω τό σιτάρι μου άπ' τον κάμπο γιατί περνά ο καιρός, ίσα ίσα πού σήμερα ο καιρός ήταν καλός. Τι λές έσύ, μάννα μου ;

Η άρρωστη γρηά πού ψυχομαχούσε σχεδόν, έγνεφε με τό μάτι της και τό κεφάλι της στον γιού της να κουβαλήση τό σιτάρι και νατήν άφίση να πεθάνη μονάχη ήταν τοιχοϋνα πιο πολύ κι' άπ' τό γιού της.

Μά ο γιατρός θύμωσε και χτυπώντας τό πόδι του ειπε : — Είσαι ένας βλάκας, Δημητράσκου, και δέν θα σ' άφίσο ποτέ να κάνης αυτό πού θέλεις. Αν είνε άνάγη να κουβαλήσης τό σιτάρι σου πήγαινε να ζητήσης την γρηά Μαριάννα για να φυλάξη την μάννα σου. Αν δέν με ύπακούσης θα σ' άρίσω να φοφήσης σαν σκυλι άν άρρωστούσης και σ' με κατάλαβες ;

Ο Δημητράσκου ένας άντρας άψηλός και σκελετωμένος, άγαποφάσιτος άπ' τον φόβο του γιατρού και την άγρια τοιχοϋνια του έδίσταζε, λογάρισε κ' έμουρμούριζε, — Και πούσά παίρνει ή Μαριάννα για τό φύλαγμα ;

«Ο γιατρός άρχισε να φωνάζη. — Μήπως έξωρα έγώ ; έξορτάται άπ' τον καιρό πού θα μείνη έδω κάμε καλά μαζί της, μά άπαιτώ σε μά ώρα να βρισκεται έδω μέσα, με κατάλαβες ;

«Ο χωριάτης τέλος άπεφάσισε. — Πηγαίνου, πηγαίνου μη θυμώνετε κύρ γιατρέ...

Και ο γιατρός έφυγε φωνάζοντας : — Πρόσεξε, Δημητράσκου, γιατί δέν χωρατεύω σαν θυμώσω. Άμα ο χωριάτης έμεινε μονάχος, ειπε στη μάννα του : — Πάγω να φέρω την γρηά Μαριάννα για να σε φυλάξη, γιατί έτσι θέλει αυτός ο γιατρός. Βάσια καλά ως πού γυρίσω !...

Η γρηά Μαριάννα ήταν σιδερωτάρα, φύλαγε τους πεθαμένους και κεινούς πού ψυχομαχούσαν στό χωριό και στό περίε' άμα τους έβλεπε μέσα στό σάβανο και τό έραφατε γυρίζε στό σπιτι της και σιδερωσε για τους ζωντανούς. Κακή, ζηλιάρρα, τοιχοϋνα πού δέν φαντάζεσαι, καμπουριασμένη άπ' τό σιδερωμα, ήταν ρυτιδωμένη στό πρόσωπο σαν περσιό μίλο !

«Ο Δημητράσκου σαν μετήκε στη κάμαρα της την βρήκε και κολάριζε φορέματα. — Καλημέρα, Μαριάννα, είσαι καλά ;

«Εκείνη γύρισε τό κεφάλι της και ειπε : — Έτσι κ' έτσι, τι κάνει ή μάννα σου ;

— Είνε πολύ άσχημα και από ώρα σε ώρα θα μάς άφίση χρόνους.

«Η γρηά έβγαλε τά χέρια της άπ' την κόλλα και ρώτησε : — Μά είνε πολύ άσχημα ;

«Ο γιατρός λέγει πως δέν θα ξημερωθή αύριο. Και πούσά θα μου πάρης, κυριέ Μαριάννα, για να την φυλάξω ως τό τέλος ; Ξερείς πως δέν είνεθα πλούσιος, δέν έχουμε ύπηρετόρα, ή μάννα μου πεθαίνει άπ' την πολλή δουλειά γιατί δουλεύει μ' όλα τά ένεννητα δύο χρόνια της.

— Έχω δύο τιμές, ειπε ή γρηά, δύο φράγκα τη μέρα και τρία τη νύχτα για τους πλούσιους, ένα φράγκα τη μέρα και δύο τη νύχτα για τους φτωχούς — έσύ θα δώσης τρία φράγκα για τό μερο-νύχτι.

«Ο χωριάτης γνώριζε καλά τον όργανισμό της μάννας του, πως ήταν γρηά και σιδερωδεμένη και τό ψυχομαχητό μπορούσε να βαστάξη ότω μέρες... Άς πάλι να λεί ή γιατρός ό, τι θέλει.

— Όχι, ειπε στην γρηά, πές μου τι ζητάς άποκοπή ως τό τέλος, να δώμε πούδ θάναι τυχερός άπ' τους δύο μας. Ο γιατρός λέγει πως θα ποθάνη ως τό πρωί. Αν ποθάνη καλ-

λίτερα για σένα και κακό για μένα, άν ζήση περισσότερο, κακό για σένα και καλό για μένα.

«Η Μαριάννα κύτταξε με άπορία τον Δημητράσκου, γιατί ποτέ δέν φύλαξε άρρωστο και νεκρό άποκοπή. Έδίστασε, φοβήθηκε να μη γελαστή και του ειπε : — Δέν μπορώ να σου πώ τίποτα προτού δώ την μάννα σου. — Έλα λοιπόν να την δής.

Στον δρόμο δέν μιλούσανε καθόλου παρά περπατούσανε βιαστικά. Πησιάζοντας στό σπιτι του, ο χωριάτης μουρμούρισε. — Αν έχει πεθάνει τότε γλυτώνουμε άπ' τις συμφωνίες!...

Μά ή μάννα του δέν πέθανε. ήταν ξαπλωμένη στό κρεβάτι της με τά χέρια της άπάνω στό σιτάρι, και κοιόζανε σαν καθουράκια τόσο ελγαν μαζευτεί άπ' τους ρεατισμούς και τά γρηατεί.

«Η Μαριάννα πλησίασε στό κρεβάτι και κύτταξε την άρρωστη, έπιασε τον σφυγμό της, άκουσε την άνάσα της, ύστερα βγήκε έξω με τον Δημητράσκου.

— Λοιπόν, του ειπε, ή άγωνία της θα βαστάξει δύο και τρεις μέρες θα μου δώσης έξη φράγκα όλα μαζί.

«Εκείνος φρόνισε : — Έξη φράγκα ! μήπως δέν είσαι καλά ; Έγώ και καλό σου λέω πως τό πολύ δέν είνη έξη ώρες θα ζήση.

«Άρχισανε να φιλονεικάνε, μά σαν ειπε την Μαριάννα πού ήθελε να φύγη, και ή ώρα περνούσε για τό σιτάρι δέχτηκε να δώση έξη φράγκα.

— Λοιπόν άς ειπε θα σου δώσω έξη φράγκα εως τό τέλος της ηηδίας.

«Η γρηά μπήκε στη κάμαρα της άρρωστης και άρχισε να κόμη τό έρόχημά της γιατί δέν ήθελε να χάνη τον καιρό της.

«Έξαφαν ρώτησε την άρρωστη : — Σε μεταλάβανε τουλάχιστον, κυρά Ντίγκα ;

«Η άρρωστη έγνεψε όχι με τό κεφάλι της και ή Μαριάννα πετάχτηκε άπάνω γιατί ήταν πολύ θηήκα.

— Παναγιά μου ! μά είνε δυνατό αυτό τό πράμα ; Πηγαίνω να φωνάξω τον παπά να σε μεταλάβη.

«Έτρεξε στό σπιτι του παπά τόσο τρεχάτη πού ο κόσμος νόμισε πως της συνέβηκε κανένα δυστύχημα.

«Ο παπάς ξεκίνησε με τό δικαιοκρήρο και μένα παιδι πού πήγαινε μπρός χτυπώντας ένα κουδούνι, για να ειδοποιή τον κόσμο πως ο Θεός περνά. Ο κόσμος σηκωνότανε και σταυροκοπούταν. Η Μαριάννα άκολουθούσε τον παπά.

«Ο Δημητράσκου τους ειπε μά δέν κουνήθηκε, κύτταζε τό σιτάρι του. Σάν την μεταλάβε ο παπάς και έφυγε μειναινε οι δύο γυναίκες μαζί. Η Μαριάννα άρχισε να κυτάξη την άρρωστη και να συλλογιέται πούσε μέρες θα βαστάξη αυτή ή δουλειά. Η άρρωστη με άνοιχτά μάτια φαινότανε σαν να περιμενε με διάφορα τό θάνατο πού άργούσε ναρθη. Τό βράδυ ήθε ο γιός της κύτταξε την μάννα του πού ζούσε άκόμα, και ειπε στην Μαριάννα να περάση στις πέντε τό πρωί.

Τό πρωί της άλλης μέρας ήθε ή Μαριάννα και ρώτησε τον Δημητράσκου πως εινη ή μάννα του.

— Μου φαίνεται κάπως καλλίτερα, της ειπε.

Μόλις έφυγε, ή Μαριάννα σίμωσε στό κρεβάτι και κύτταξε την άρρωστη. Ήταν ήσυχη και άτάραχη σαν χθές, με μάτια ορθάνοιχτα. Τότε σκέφθηκε πως αυτή ή δουλειά μπορούσε να βαστάξη όχτώ και δέκα μέρες. Άρχισε να θυμώνη γιατί την γέλασε ο Δημητράσκου.

«Ήταν έξω φρενών και κάθε λεπτό πού περνούσε της φαινότανε καιρός κλεμμένος. Της ήρχετο να πάση την άρρωστη άπ' τό λαϊμό και να τον σφίξη ως στον πνευγι !

«Σιγά-σιγά ή ιδέα αυτή κυριαρχούσε στό πνευμά της. Η γρηά δέν φαινότανε πού θάνατο κι' αυτό θα την κρατούσε εκεί μέρες. Έτρεπε λοιπόν να τελειώνη.

«Έξαφνα, σαν να ένικνετο μηχανικά, σηκώθηκε έπάνω, έσκυψε στην γρηά, άλλοσε άποτομα τά χέρια της και της έσφιξε τό λαϊμό !

«Η άρρωστη γογγύισε τά θολά μάτια της, γογγυόρισε βουχά και ζήτησε να ξεφύγη. Η Μαριάννα όμως έσφιγγε γερά. Ειχε καταληφθή τόρα από μανία. Έσαγγιγε τό λαϊμό της άρρωστης μουγγίζοντας : — Δέν με γελούν έμένα. Δέν μου τρών τους παραδες. Πέθανε λοιπόν !

Τέλος ή γλώσσα της γρηάς, άσπρη σαν παληκοούρελλο, πετάχτηκε έξω. Ένας τελευταίος σπασμός του κορμιού και τίποτε άλλο... Η μάννα του Δημητράσκου ήταν νεκρή!.

«Η Μαριάννα της άφισε τό λαϊμό, γονάτισε κάτω κι' άρχισε να προσεύχεται με ελλάβεια... (Μετάφρασις)

